

PRIMLJENO:	22 - VII 20 13 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	26 - 1/13 - 6/5
VEZA:	
EPA:	214 XX V
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

N/R gospodina Ranka Krivokapića, predsjednika

U skladu sa članom 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na Prijedlog zakona o visokom obrazovanju, podnosim sljedeće amandmane:

Amandman I

Uslovi za osnivanje i obavljanje djelatnosti

Član 22

Stav 6 dopuniti sa „početak“, tako da glasi: „**obezbijeđena finansijska sredstva za osnivanje i početak obavljanja djelatnosti**“.

Obrazloženje: Predloženo riješenje je nelogično i suprotno prirodi finansiranja visokog školstva, bilo da je osnivač država ili privatna lica. Sredstva državnih visokoškolskih ustanova obezbjeđuju se godišnjim budžetima, a privatnih putem školarina upisanih studenata. Nelogično je tražiti da sredstva za obavljanje djelatnosti (materijalni troškovi, plate, amortizacija, PTT troškovi i sl.) budu obezbijeđeni unaprijed prije početka rada. Takav zahtjev je nesprovodiv. Predloženom promjenom se norma dovodi u sklad sa realnošću.

Amandman II

Finansijska garancija, član 26

Odjeljak „Finansijska garancija“ treba dopuniti sa „i garancija kontinuiteta“ tako da glasi: „**Finansijska garancija i garancija kontinuiteta**“

Stavovi od 2 do 6 se brišu, a umjesto njih se dodaje novi tekst, koji glasi:

„Osnivač privatne ustanove je dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 22 ovog zakona, podnese i dokaz od strane osnivača da su obezbijeđena sredstva za završetak studija u skladu sa ugovorima o studiranju, koji sadrže klauzulu o nepozivoj obavezi privatne ustanove da obezbijedi upisanim studentima mogućnost završetka studiranja shodno ugovoru o studiranju, i u slučaju da osnivač donese odluku o ukidanju studijskog programa.

Obavezu kontinuiteta studiranja privatna ustanova osigurava u okviru nje same ili kod partnerskih ustanova visokog obrazovanja, sa kojima ima zaključen dugoročni ugovor o mobilnosti studenata i preuzimanju studenata, za slučaj prijevremenog ukidanja studijskog programa.”

Obrazloženje: Osporenim stavovima Predloga Zakona propisana je obaveza predujma trogodišnjeg prihoda (odnosno troškova, koji zahvataju oko 90% prihoda, u prosjeku) i njegovog oročavanja kod banke na tri godine, uz obnavljanje za naredni period, kao uslov za licenciranje i reakreditaciju. Dozvoljava se i pokriće putem bankarske finansijske garancije, što se svodi na isto, s obzirom da će, kao kolateral, banka tražiti ili depozit ili hipoteku na lako unovčive nekretnine u dvostrukoj vrijednosti garancije. Čak je propisano da se obezbijede sredstva u visini pune licence, i ako je pravilo da se broj studenata jedva primiće polovini broja utvrđenom u licencama. Traži se novčani preujam i za neuopisane studente!? To bi bila nepremostiva prepreka za održavanje i razvoj studijskih programa, osim za osnivače koji u svom vlasničkom i upravljačkom portfelju imaju likvidnu banku i mogu dobiti garanciju i bez kolaterala. Profesori, kao prirodno pozvani za razvoj ove vrste djelatnosti, ne bi imali što da traže u vlasničkim i upravljačkim strukturama ustanova visokog obrazovanja. Razumijemo intenciju Predloga da se osigura završetak započetih studijskih programa i zaštita studenata od zatvaranja upisanih programa, ali propisivanje finansijske garancije u uslovima kada student sami finansiraju studiranje, najmanje će pomoći realizaciji ove pozitivne intencije. Ukoliko program nije kompatibilan sa sličnim programima u zemlji i okruženju i ukoliko nije omogućena mobilnost studenata i nastavnika, onda je uzalud bilo kakva finansijska garancija. Ta neugodna situacija se može prevenirati već u fazi akreditacije, kontrolom uporedivosti programa i uslova za mobilnost. Ako je program neuporediv i nepodoban za mobilnost u zemlji ili bližem okruženju, onda ne treba biti akreditovan. U komparativnoj praksi postoje rješenja za zaštitu od posljedica prijevremenog gašenja studijskih programa, kao, na primjer u Hrvatskoj, gdje je se u člani 20. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju zahtijeva, između ostalog, kao uslov za inicijalnu akreditaciju „dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za obavljanje djelatnosti sukladno pravilniku iz članka 26. stavka 1. ovoga članka“. U predlogu ovog Zakona bila je odredba o bankarskoj garanciji, koja je glasila: „bankarsku garanciju koju podnose privatna visoka učilišta radi nastavka i završetka studija u slučaju prestanka rada ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa u korist visokog učilišta s kojim ima ugovor iz točke 1. ovoga stavka (ugovor o saradnji i zajedničkom izvođenju programa sa ustanovom koja ima licencu), ali nije ušla u tekst usvojenog zakona. U važećem Hrvatskom Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju stajala je odredba o jamstvu, koja je glasila:” Privatna visoka učilišta dužna su prije početka rada osigurati, na način koji utvrdi Ministarstvo, jamstvo radi osiguranja nastavka i dovršenja studija za slučaj prestanka rada visokog učilišta ili prestanka izvođenja određenog studija “, ali koja je ukinuta odredbama člana 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09). U važećem Zakonu o visokom obrazovanju Srbija predviđeno je: „Visokoškolska ustanova za čije osnivanje se ne obezbeđuju sredstva iz budžeta Republike uz zahtev iz stava 2. ovog člana dostavlja i bankarsku garanciju za nastavljavanje i završetak studija u slučaju prestanka rada ustanove ili prestanka izvođenja određenog studijskog programa, u iznosu od 25% školarine za broj studenata za koji se traži dozvola za rad.”(Zakon o visokom obrazovanju Srbije, SL.Glasnik RS broj 97/2005, 100/2007, 97/2008, 44/2010, 93/2012, član 41.9 stav 4), što je mnogo manje rigidno od Prijedloga Zakona u CG.

Prilikom nedavnog razmatranja ekspertize, odnosno glavnog Izvještaja o mehanizmu finansiranja razvoja visokog obrazovanja u CG, autor, globalni ekspert za tercijalno obrazovanje, Jamil Salmi, na pitanje o svrsishodnosti uvođenja finansijske garancije, je odgovorio da to nije svrsishodno, već se jedino može shvatiti kao indirektan način sporečavanja daljeg razvoja

privatnih ustanova visokog obrazovanja., što, po našem mišljenju, nije strategija razvoja visokog obrazovanja u CG. Naprotiv, javne i private ustanove visokog obrazovanja treba da čine ravnopravne djelove ukupnog sistema visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

Umjesto toga predložili smo da se javne i privatne ustanove stave u isti položaj: da njihovi organi daju dokaz da su obezbijedena sredstva za rad njihovih ustanova shodno prirodni finansiranja. U prvom slučaju su to sredstva iz budućih budžeta koja se obezbjeđuju godišnje po ravnomjernoj dinamici, a u drugom slučaju su to sredstva od školarina, koja se takođe obezbjeđuju godišnje po ravnomjernoj dinamici. Unaprijed, za sve vrijeme studiranja, se ne mogu obezbijediti ni budžetska sredstva niti sredstva od školarina.

Predložili smo da se uvede i garancija kontinuiteta, odnosno omogućavanja završetka studija po ugovorenim uslovima, bilo kod same ustanove ili kod partnerske ustanove visokog obrazovanja na bazi dugoročnih ugovora.

Amandman III

Organizacija Univerziteta, član 39

Poslije stava 2 dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Ustanova može imati status univerziteta primijenjenih nauka, ako realizuje najmanje tri studijska programa iz iste ili različitih oblasti iz stava 2) ovog člana, uz uslov da je više od pola studijskih programa primjenjenog karaktera, na osnovnim studijama, od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i postdiplomski.”

Obrazloženje: U strukturi studijskih programa u Crnoj Gori dominiraju studijski programi akademskog karaktera, što nije u skladu sa zahtjevima tržišta rada, gdje se traže aplikativna i uvježbana znanja, odnosno primjena nauke u profesionalnoj praksi organizacije i menadžmenta. Univerziteti primijenjenih nauka u EU i Americi dobijaju prevalentno mjesto, jer proizvode mlade profesionalce za upravljanje procesima u praksi. Zbog toga se čini oportunistički da i kod nas treba organizaciono-pravno omogućiti razvoj ovih univerziteta. Na ovaj način bi se radikalno relativizirao opravdani prigovor da su naši diplomirani studenti, u većini slučajeva, nesprenni za praksu.

Poslanik
Andrija Popović

